

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye’de mahpushanelerdeki hak ihlalleri Koronavirüs (COVID-19) pandemisi ile birlikte artarak devam etmektedir. Hak ihlalleri, işkence, hasta mahpusların tedavilerinin ertelenmesi, görüşlerin kısıtlanması, aşılama oranlarının kamuoyu ile paylaşılmaması gibi birçok hak ihlali yaşanmaktadır. Mahpushanelerde hasta mahpusların yaşadıkları hak ihlallerinin araştırılarak gerekli tedbirlerin alınması amacıyla Anayasa’nın 98’inci İç Tüzüğü’nün 104’üncü ve 105’inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederiz.

Dr. Habip EKSİK
İğdır Milletvekili

GEREKÇE

Halen etkisini sürdüren pandemi(COVID-19) 2020 yılına damgasını vurmuş, pandemi koşullarının dayatması ile alınan yasaklama tedbirleri kapsamında yurttaşların hakları kısıtlanırken, siyasi iktidar çıkardığı çok sayıda kanunla hak ve özgürlükleri daha da sınırlandırmıştır. Bu zorlu pandemi sürecinde en çok etkilenen kesim ise mahpuslar olmuştur. Cezaevlerinde havalandırmalar, görüşler kısıtlanmakta, hasta sayısı, ağır hasta sayısı, aşılama oranları gibi birçok sorun kamuoyuyla paylaşılmamakta, yaşanan bu durum hak ihlaline dönüşmüş durumdadır.

Adalet Bakanlığı’nın şeffaf yürütmediği pandemi sürecinin sağlığa erişim hakkı ve adil yargılama hakkı adeta gasp edilmiştir. Toplumsal yaşamın her alanında pandemi ile ilgili normalleşme düzenlemeleri yapılırken cezaevleri ile ilgili Sağlık Bakanlığı tarafından hiçbir düzenleme yapılmamıştır. Adalet Bakanlığı pandemi nedeniyle geçici madde ile infaz düzenlemesi yaparak binlerce mahpusun pandemi sürecinde infazını evlerinde aileleri ile birlikte geçirme olanağını tanımış fakat bundan mahpusların sadece belirli bir kesiminin yararlanması hukuka aykırılık teşkil etmiştir. Pandemi sürecinin zorlu şartlarında 60 yaş üstü ve birçok hastalık ile boğuşan yaşlı mahpusların Adalet Bakanlığı tarafından düzenlenen yasanın dışında bırakılması hukuka aykırı olmakla birlikte bu durum yaşlı mahpusların ailelerini ve dolayısıyla tüm toplumu olumsuz etkilemiştir.

“Dünya Tabipler Birliği Lizbon Hasta Hakları Bildirgesi’ne (1981) göre: 1.a. Her insan ayrımcılık yapılmaksızın yeterli tıbbi bakım görme hakkına sahiptir. Dünya Tabipler Birliği Tokyo Bildirgesi’ne göre: Hekim, tıbbi açıdan sorumlu olduğu kişinin bakımıyla ilgili bir karar verirken klinik yönden bütünüyle bağımsız olmalıdır. Hekimin temel görevi, izlediği kişilerin sıkıntılarını azaltmaktır; kişisel, toplumsal ya da politik hiçbir güdü, bu yüce amaçtan daha üstün sayılmayacaktır” denmektedir.

Mahpuslara Müdahaleye Dair Bileşmiş Milletler Asgari Standartlar Kuralları (Nelson Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi Avrupa Cezaevi Kuralları Hakkında (2006)2 nolu Tavsiye Kararı (md. 40.3) gereği cezaevindeki tutuklu ve hükümlüler, yasal statülerine bakılmaksızın, aynı kalite ve standartta, ülke genelinde mevcut, kapatılmamış olan kişilere sağlanan tıbbi bakıma eşit erişim hakkına sahiptir. Buradan hareketle Türkiye mahpushanelerinde yaşlı birçok insanın pandemi sürecinde hastalıklarla boğuşması ve sağlığa erişim noktasında ayrımcılığa uğraması, politik nedenler öne sürülerek tedavilerinin ertelenmesi insani değildir.

Türkiye'nin çeşitli mahpushanelerinde 60 yaş üstü birçok mahpus pandemi sürecinde çeşitli hastalıklar ile boğuşmaktadır. Edirne F Tipi Mahpushanesinde bulunan mahpuslar, İnsan Hakları Derneği(İHD) İstanbul Şubesine gönderdikleri mektupta Ferzende Elbi(73), Ehettin Kaynar(73), Abdülrahim Demir(60) ve Kerim Boran(82) adlı mahpusların tedavi edilmediği ve sağlık durumlarının giderek ağırlaştığını, tedavileri edilmemeleri halinde toplu cinayetlerin yaşanabileceğini mektup ile bildirmişlerdir.

Mahpushanelerdeki hasta mahpusların tahliye oluncaya kadar iyi bakım görecekları tedavi şartlarının sağlanması ve mahpusların ailelerine yakın mahpushanelere sevki gerçekleşmelidir. Havasız ring araçları, zorunlu ilaçlarının verilmemesi, tedavi, ilaç, tanı takip vb. işlemlerin sağlık ve tıp kurallarına uygun olarak yapılmaması gibi birçok sorun ile boğuşan hasta mahpusların sağlık erişimleri önündeki engeller kaldırılmalıdır. Mahpushanelerde bulunan hasta mahpusların tedavileri aileleri yanında sürdürülmeli, Adli Tıp Kurumu sağlık sebebiyle infazın ertelenmesi raporlarında son ve tek merci olmaktan çıkarılmalıdır. Sağlık sebebiyle infazın ertelenmesi kararlarında cumhuriyet savcılarının ve kolluk güçlerinin takdir yetkisi kaldırılmalı, hastanelerin verdiği raporlar esas alınarak cezaların infazları ertelenmelidir. Dolayısıyla mahpushanelerde bulunan hasta mahpusların tedavilerinin insan onuruna yakışır bir şekilde yapılması, büyük bir tedirginlik içerisinde bekleyen hasta mahpus yakınlarının zorlu pandemi sürecinde bir nebze olsun acılarının dinmesi ve mahpushanelerde hızlı bir şekilde artan hak ihlallerinin engellenmesi ve gerekli tedbirlerin alınması hususunda ivedilikle Meclis Araştırması açılması elzemdir.

1	TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ	ADANA	T. Hattar
2	SAİT DEDE	HAKKARİ	S. Dede
3	GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT	MUŞ	G. Kiliç
4	KEMAL PEKÖZ	ADANA	K. Peköz
5			
6	OYA ERSOY	İSTANBUL	O. Ersoy
7	NURAN İMİR	ŞIRNAK	N. İmir
8	ALİCAN ÖNLÜ	TUNCELİ	A. Önlü
9	HÜSEYİN KAÇMAZ	ŞIRNAK	H. Kaçmaz
10	REMZİYE TOSUN	DİYARBAKIR	R. Tosun
11	RİDVAN TURAN	MERSİN	R. Turan
12	ABDULLAH KOÇ	AĞRI	A. Koç
13	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	Ö. Öcalan
14	MUAZZEZ ORHAN IŞIK	VAN	M. Orhan Işık
15	ERDAL AYDEMİR	BİNGÖL	E. Aydemir
16	ZEYNEL ÖZEN	İSTANBUL	Z. Özen
17	DİLŞAT CANBAZ KAYA	İSTANBUL	D. Canbaz Kaya
18	HASAN ÖZGÜNEŞ	ŞIRNAK	H. Özgüneş
19	MURAT ÇEPNİ	İZMİR	M. Çepni
20	ALİ KENANOĞLU	İSTANBUL	A. Kenanoğlu